

kakor sploh do zadnjih let ni ljubila sprememb javnega življenja. Zdaj pa, ko je vlada sama poprijela se občnega poboljšavanja, in ko nam je z ustavo usta odprla, tudi terjati smemo, kar je občno zaželeno, občno koristno in brez vse nevarnosti. Da pa iz vpeljave slovenskega jezika v primorske uradnije prti kaka nevarnost za Avstrijo, sam Bog ne more dokazati. Kako precenljiva je pa korist! Ako na gorati meji za vso Avstrijo prevažnega jadranskega morja čvrst prebrisan in hraber narod, ki se je tolikrat skazal junaka na suhem in na morji, stoji na straži in varuje morje avstrijsko, ako bo tudi z naprej vozil avstrijsko blago in moč v daljne kraje in razširjal državi slavo, naj vlada vendar enkrat zagotovi varnost njegovi narodnosti; naj dá svobodo ne samo njegovemu djanju, ampak tudi njegovemu jeziku, naj mu v deželi odpravi nepristojno tuje ravnanje, kar je tako lahko — da tudi on ne bo se oziral na tujstvo, ampak zvesto držal se domače hiše in države, in da bo njegovo srce prešinil sveti namen za državo, ktera hrani njegovo pravico, narodnost in vso prihodnjo srečo, darovati vsakošno svojo moč ter jo krepko varovati vseh ptujih in domačih sovražnikov ne samo iz dolžnosti, temuč bolj še iz ljubezni do lastne ohranitve.

Naj prevdarijo deželni zborniki to!

Zgodovinske stvari.

Še ena beseda zastran stare trebelnske kapelice.

Akoravno se ne prištevam v vrsto zgodovinarjev in toraj tudi ne preiskujem mnogo starih bukev iz listin, se mi je vendar te dni prilika ponudila, najti odgovor na gospod Terstenjak-ovo vprašanje v 53. listu lanskim „Novic“, po katerem slavnoznani gospod zvediti želi, kateremu svetniku je bila posvečena stara trebelnska kapelica. Valvazor v svoji VIII. knjigi stran 783 piše med drugim o zgornjo-mokronoški, sedaj trebelnski fari, rekoč: „Zu der Pfarr-Kirchen, S. Petri des Apostels, gehören eylff Nebenkirchen, welche heissen, wie folget: „I. S. Michaelis, so zwar nur eine Kapelle ist“ itd. — Ker trebelnska, kakor tudi nobena njenih sosednih far nima kake druge, temu svetniku posvečene kapele ali cerkve, je jasno, da je omenjeno svetišče enako jarenski kapelici sv. Mihaelu posvečeno bilo. S tem strinjajo se tudi lepo besede, ktere gospod J. V. v 3. listu letošnjje „Danice“ piše rekoč: „da nekda, ko še orgelj ni bilo, je domači stari pevec po dokončani službi Božji vselej še verne opominjal v pesmi, naj se priporočé še sv. Cirilu in Metodu (nekteri pravijo sv. Hermagoru in Fortunatu) in pa sv. Mihaelu.“ Sploh nam pripovedka o Sončar-ju v omenjenem sestavku verjetno dela, da obiskali so ta kraj svoje dni sveti možje, naj si bode potem že ta ali uni. Znano pa je tudi, da ravnine nekda niso bile tako obljudene ko dandanašnje, in da stari plemenitniki bivali so le radi po visočinah; toraj je onim, ki so jih hotli obiskati ali so od njih kako dobroto želeli, bilo treba hoditi pogosto tudi po skritih in odstranjenih krajih. S temi besedami pa vendar ne želim nikomur vsiliti tega ali unega mnenja, še manj pa trditi kako resnico; toraj tudi prosim, naj mi nihče ne šteje v greh zoper zgodovino, kar s temi vrsticami črhnem.

J. Levičnik.

Deželni zbori.

Deželni zbor štajarski.

„Slov. Prijatelj“ ni kaj vesel graškega deželnega zbora! Kaj opravi g. Herman sam? Saj drugega pravega korenjaka in zagovornika nimamo Slovenci ondi. Da bi

Bog kteremu staremu odborniku pamet razsvetlil, poslanstvu se odpovedati, mašo bi najel v zahvalo sv. Duhu. — Pa kaj pomaga odpovedovanje, saj bi se sopet pod uradnim klobukom gotovo srečke za kakega „kozmo-politista“ in optima forma pripravile. Imamo takih izgledov. Morebiti bodo naš milostljivi knezovladika za slovensko bandero prijeli? Bog daj da bi! Vendar do sedaj nam še niso gradiva podali za ogenj našega upanja. Želimo, da bi njih duh nepozabljivega Slomška, ki še v hišah veje, ki celo škofijo obdaja in oživlja, in bo jo tudi obdajal v večne veke, močno prešinil. Nemškutarčki po Mariboru sicer govore: „Fürstbischof Stepišnek ist unser Schooskind.“ Bahajo se sanjaje, da so dr. Stepišnek po njihovi prošnji škof postali, ktero so prej solnogradskemu nadškofu poslali, in si že zlate gradove stavijo na razvalinah slovenstva. Sladka jim sanja! Saj jezik in literatura, pa tudi omika naroda v tem obziru ne spada pod škofovsko oblast. Slovenstvo zategadel opešalo ne bo v škofii, tudi v Mariboru ne, akoravno bi naš škof vladali, ki bi Mariborčanom (se vé da nemškim) bili morebiti po volji. Narodnosti v Mariboru ne tira mogočna škofova roka naprej, ampak kakor povsod, od Boga izbujena zavest, da smo narod; pospeševati že zamore národno napredovanje in pripomoči, da se hitreje razvija, zakaj veljavna roka veliko stori, vendar življenje ali smrt Slavina ne odvisi od te mogočne roke. Tedaj je naravnost noro, slovenščini že liro prepevati, prvič iz gori omenjenega vzroka, drugič pa, ker g. dr. Stepišnek še ene besede kakor škof zinili niso. Temveč nam je njihova občeslavna značajna duša zvest porok, da nam vsaj protivni ne bodo, ako naše reči ne bodo pospeševali, Mariborčanom pa se ne bodo nikdar uklanjali.

Deželni zbor krajnski.

K. — Če so seje deželnega zbora našega dozda bile podobne mirnemu potočiču, je bila seja 28. januarja podobna vihnemu morju. Čez 3 ure je trpela huda borba. Vidilo se je danes očitno, da ravnopravnost národna ni prazna beseda in da deželni zbor šteje mož dovelj, ki jo branijo na vsako stran. Pa kaj nek je bilo, da je bilo tako hudo kresanje? Nihče bi skor ne verjel, da je to mogoče! Kar je predlanski deželni zbor enoglasno sklenil, da naj se namreč stenografični spisi natiskujejo v slovenskem in nemškem jeziku, je ovrгла letos večina odseka ter nasvetovala v §. 15 opravičnega reda, naj se govori v štenografičnih spisih tako natiskujejo kakor se govorijo: nemški po nemško, slovenski po slovensko; prestave v slovenski ali nemški jezik naj se opustijo. Večina odseka, ki je za to se potegnila, so bili gospodje: grof Anton Auersperg, Dežman in Kromer, — manjšina zoper to sta bila gospoda dr. Toman in dr. žl. Wurzbach. Gosp. Kromer je bil danes v občem zboru poročnik načrta opravičnega reda. Do 15. §. je šlo vse mirno; al pri §. 15 se vname prava parlamentarna vojska, ki je tako živo — pravo angleško — gibanje v to sejo prinesla, kakoršne dosihmal še nismo doživeli in je morebiti več ne bomo. Možje, ki se prištevajo národni stranki, morejo ponosno reči, da oni niso bili, ki so vžgali ta plamen, in če „Laib. Zeitg.“ pravi, da je visokocenjeni gosp. dr. Wurzbach ga začel, je pač to živ dokaz, da ji ni več v spominu, da to, kar je žl. Wurzbach zagovarjal, je bil enoglasen sklep ravno tega deželnega zbora že predlanskem, in da tedaj to, kar je zbor predlanskem sam hotel, ga vendar letos ni moglo razdražiti! Dr. Wurzbach se je tedaj le konservativnega moža skazal, ko je prvi besedo poprijel za pravico slovenskega jezika, ki je že veljala v zboru. Iskro plamena se je vžgala na nasprotni strani, ki se je namenila podreti, kar je bilo že zidano, in je za to podiranje se

poslužila orodja, za katero ji nismo zavidni. In res ji je obveljalo, kar je hotla, — al taka zmaga je le moralna zmaga tistega, ki je premagan. Zato se radujemo tega dneva in ga vpišemo v zlato knjigo zgodovine naše. Ker so govori zanimivi na vsako stran, jih bomo kmali podali od besede do besede, da bravci sami sodijo; ni jim treba nobenega komentara. Danes tedaj le nekatere črtice iz njih.

Kakor smo že gori rekli, v odseku, kteremu je bil izročen prevdarek opravičnega reda, ni obveljalo to, kar sta zahtevala gg. Wurzbach in Toman. Zato g. dr. žl. Wurzbach prvi poprime besedo, da pové, kaj sta on in dr. Toman terjala v odseku. Čeravno sta tam padla s predlogom svojim, pravi dr. Wurzbach, ga vendar zaupanje navdaja, da bo celi zbor drugače sklenil in da bo pravica obveljala narodu slovenskemu. Gosp. govornik našteva vse, kar podpira pravično reč, in tako ginjenega srca govori za narod naš, da so navdušeni slava-klici doneli možu pravice. Pa če že pravica sama ni zadostna podpora — je rekel — naj se na to gleda, da se po nepotrebnem ne vznemiri stranka, ki čuje nad pravicami narodnimi, in ki bi razžaljena bila, ako se odstopi od tega, kar je že veljalo.

Gosp. Dežman zagovarja predlog odsekov in trdi, da to je ravno pravica, ako se nemški tiska, kar se nemški govori, po slovenski pa slovenska beseda, — pripoveduje, kako naš kmet hrepeni po nemškem jeziku, — dalje graja slovenske prestave, — povdarja stroške obilne, ako bi se štenog. spisi prestavljali v slovenski jezik, in da naj bi se to raje obrnilo za šole; če so slovenske prestave postav in drugih reči znamenje svobode ustavne, je tudi Bachov absolutizem bil ustava itd.; ob kratkem: gosp. Dežman je podpiral klaverno stvar, katero je zagovarjal, kolikor in kar je le mogel, pa to je tudi res, da ni segal dosti čez to mejo, ampak je večidel ostal, kakor Nemec pravi „bei der Sache.“

Gosp. dr. Bleiweis poprime za njim besedo in se v daljnem slovenskem govoru čudi, da taka stvar, ki je jasna sama po sebi, — ki je že predlanskem veljala, — ki jo zahteva ustava, in katero, če bi vsega tega ne bilo, terja naravno pravo, pride danes v deželni zbor! Stroški so le pretveza — pravi — za njo je skrita le kraljica nemščina; če obvelja odsekov predlog, bojo izhajali samo zapisniki, ki so večidel nemški, slovenski narod pa jih bo moral tudi plačevati itd. Mnogokratni pravo- in slavaklici so potrjevali resnico njegovih besed.

Za njim povzame dekan Toman besedo in naglasuje med drugim posebno temeljiti stavek, da tisti ni dober državljani, kteremu cesarska beseda ni sveta, kateri po cesarju nam zagotovljeno enakopravnost noče djansko izpeljati itd.

Potem vstane grof Anton Auersperg in govori za odsekov predlog, to je, da se brzopisni zapisniki ne prestavljajo v slovenski jezik. Al gosp. govornik ni bil zadovoljen s tem, da je odbijal slovenske zapisnike, preskočil je celó mejo današnjega predmeta in „Slovencom“ napravil dolgo politično pridigo, v kateri zaničuje „slovenski“ jezik, — hvali „krajnsko špraho“, — da Krajneci znajo nemški, — da naj se ne gleda v Zagreb, Beligrad in Cetinje, namest na Dunaj (recte Frankfurt), — tudi on je za ravnopravnost, ako ne žali nemščine, katero stavi nad vse narodne jezike v Avstrii, — njegova želja je, da bi se duh državnega zbora dunajskega preselil v deželni zbor krajnski itd.; — ob kratkem: gospod govornik je govoril ravno tako kakor o slovenskem narodu govorite „Ostdeutsche Post“ in „Presse“. S tem je neki poslušavec današnje seje najbolje sodil govor grofov. Ali pa je stališče „Ostdeutsch-ni“ in „Press-ni“ pravo stališče za naše

razmere, to prepuščamo v razsodbo slavnemu gospodu grofu samemu.

Zdaj se vzdigne dr. Toman in najprvo spričuje, da ni slovenska stranka bila, ktera je plamen razdražbe vrgla v deželni zbor, ampak, da je to nemška stranka storila. Nadaljevaje podpira Wurzbach-ov predlog ter dokaže, da le tako se zamore javnost, podlaga ustavne države, ohraniti in razširiti, dokazuje, da stroški za prevode ne dosega 3000 gold. in se čudi ravno slavnega grofa v tej zadevi protivnega najti, kateri je na Dunaji v državnem zboru ravno o nekem ponosu govoril, s kterim Krajnec davek plačuje. Z navdušeno besedo je dokazal dr. Toman, da Slovenci niso nikdar Avstrii protivni bili, temveč vedno pripravljeni jo podpirati in njeno moč povišati, — da ne gledajo v Beligrad ali Cetinje, pa tudi ne v Frankobrod, da njih zahtevanje je le mogočna Avstrija. Z orožjem bistrega uma in goreče besede je vse nasprotné vzroke spodbil in jasno dokazal, kako pravična in potrebna je terjatev za prevod brzopisnih zapisnikov, ter omenil, da še najhujši Bach-ov absolutizem take potrebe ni prezrl, v ustavni, svobodni državi pa jo nočejo spoznati; dalje, da za Avstrijo je največa nesreča ta, da eno samo ljudstvo (nemško) prevladati itd. hoče vse druge. Pogostoma so slava-klici spremljevali govor njegov.

Ko je gospod cesarjev namestnik baron Schloissnigg vidil, da žuga nevarnost pravični stvari, je sam besedo poprijel za-njo in svetoval, naj se za poskušnjo saj eno leto napravijo prevodi brzopisnih zapisnikov v slovenski jezik. Al vse ni nič pomagalo; nasprotna stranka je ostala pri svojem mnenji, kakor je glasovanje razodelo, katero je bilo po imenih. Za dr. Wurzbach-Tomanov predlog so glasovali gospodje: Ambrož, Gustav grof Auersperg, dr. Bleiweis, Kapele, Klemenčič, žl. Langer, Loker, Mulley, Rudež, Rozman, Zagorc, dr. Zupan, dr. Toman, dekan Toman, Vilhar, dr. žl. Wurzbach, baron Ant. Zois. Zoper njega so glasovali gospodje: baron Apfaltern, grof Anton Auersperg, Brolich, Derbič, Dežman, Golob, Guttmann, Kozler, Koren, Kromer, Lukman, Pintar, dr. Recher, žl. Strahl, dr. Skedel, baron Mihael Zois. Poslanci gospodje: knez in škof Vidmar, Obreza in Jombart niso bili pričujoči v seji. Tako je bilo 17 glasov za Wurzbach-Tomanov predlog, 16 pa zoper njega; al zdaj še le pridá gospod predsednik Codelli svoj glas ti stranki, in tako je, ker je bilo na vsaki strani enako število glasov, padel Wurzbach-Tomanov nasvèt. Dr. Toman opominja, da gospod predsednik ni prav glasoval, ker je svoj glas dal kot „določivni glas“ in ni glasoval v abecednem redu, kakor bi moralo biti. Da se ta opomin dene v zapisnik, je terjal tudi v drugi seji. V tej se je nadaljeval pretres opravičnega reda noter do konca. Pri §. 26 je g. cesarjev namestnik nasvetoval, da bi ces. komisarji smeli pričujoči biti pri odbornih sejah; dr. Zupan, v vseh zadevah odkritosrčen branitelj ustavnih pravic, se oglasi in protestira zoper to, da bi bili vladni komisarji pričujoči v odbornih sejah, ker to moti svobodno besedo. Gospod namestnik umakne svoj nasvèt, rekoč, da ga položi pred prihodnjo sejo za vladen nasvèt. Vse drugo se je potrdilo, kakor je nasvetoval odbor. Naposled je s slovensko besedo nasvetoval dr. Bleiweis, da se opravični red prestavi tudi na slovenski jezik. Gosp. predsednik je obljubil, da ta nasvèt prinese kmalo pred zbor. Za nova perovodja sta izvoljena gg. Langer in Brolich.

30. januarja se je zložil odbor za gojzdno odškodovanje. V postavah in gojzdnih zadevah dobro zvedeni mož pravice gosp. žl. Strahl je bil izvoljen za prvomestnika, gosp. Mullej za perovodja.

V deželnem zboru od 31. januarja je predložil g. Ambrož v imenu odborov nasvèt, da naj bi deželni zbor preskrbil stanovanišče za vojake, da bi nehala vkvartiranje po deželi. Jasno je po številkah dokazal, da je naša dežela proti drugim deželam cesarstva z vkvartiranjem preveč obložena, pa da tudi v krajnski deželi le nekatere vasi to nalogo najbolj nosijo, na veliko drugih pa nikoli soldatov nimajo. Govorili so v tej zadevi gosp. baron Apfaltern, ki je potrdil Ambrožev predlog, — gospod Kromer, ki je tudi cenil to razjasnjenje pa mnenje izrekel, naj bi se ta reč tako dolgo odložila, da se kako odškodovanje iz državne kase dobi, — gosp. Guttman, ki je tudi vse potrdil, kar je gosp. Ambrož govoril, pa vendar mislil, da nikakor ni treba poskrbeti stanovanjšč ali kasarn za vojake, zahteva naj se le nova postava za vkvartiranje. Ne vemo, kako bi po Guttman-ovih besedah se odvrnila ta nadloga od prebivavcov, ako se kasarne ne poskrbijo — ker menda vojaki ne morejo kot ptice pod milim nebom bivati? Po nasvetu gosp. Dežmana se izvoli naposled odbor za prevdarek teh zadev; izvoljeni so bili: Ambrož, baron Apfaltern, grof Gustav Auer-sperg, Guttman, dr. Wurzbach, Derbič, Kromer.

Kaj bi deželni zbor mogel storiti za muzikalno omiko na Krajskem?

Deželni zbori začeli so obdelovati politično polje domače; zadostilo se bo menda željam saj nekterim, ki se jih je nakupičilo, odkar samo naredbe vladine odločujejo v najvažnejih vprašanjih gotovo vsake zemlje, ki so se tedaj nakupičile že od nekdanj ter nekdanj. In bremo že res predloge, ki so po vladi ali pa po odborih deželnih predloženi za razpravo; skrbí se tu za praktične potrebe vsakovrstne.

Naj omenim tudi jez neke potrebe, ki ne stoji ravno v prvi vrsti, ki pa, kakor pohlevna vijolica, vendar tudi pričakuje milega solnca iz deželnega zbora prej ali pozneje. Mislimo na učilnico muzikalno v Ljubljani.

Kakor Slaveni v obče, tako so Slovenci posebno veliki prijatli petja, tedaj saj ene strani muzike. Pa da so Ljubljančani že od nekdanj ljubitelji te umetnosti, to nam živo priča dolgoletno pa krasno delovanje filharmoničnega društva. Pripovedali so mi stari ljudje, da so se že pred mnogimi ter mnogimi leti prav lepe reči predstavljale v tem društvu, kadar marsiktero staro mesto ni še imelo nikakih takih sprav. — Poznamo tudi sedanje okolinosti dotične; sedaj živita dva zavoda: eden je čitavnica, drugi ravno rečeno filharmonično društvo; al to so le reči, ktere so enostranske, ali pa saj nekaj brez podlage. Petje nam je vsem mило, ter znamo, kaj nam je čitavnica; al to še ni muzika sploh! Ravno taka je z drugim unim društvom, ktero je kakor je že omenjeno, v nekem zmislu brez podlage, ker ovršuje muzikalne reči visoke cene, in vendar bi se moralo pečati sem ter tje več s početnim petjem, kakor živo muziko.

Kadar je leta 1849 novi sostav za gimnazije in realke prišel na svetlo, vse lica pravih prijatelov občne omike so se razvedrile, videči, da se vprihodnje imajo vse duševne sile v enaki meri, — kolikor je to mogoče — razvijati in bistriti. Tako so takrat tudi začeli vpeljevati muziko. Namen je bil, da se tudi umetna sila v mladenčih budí, si bo še morebiti v enem ali drugem razvila do visoke stopnje. Takrat smo v raznih gimnazijah vidili, kako so dijaki v šolo nosili tudi gosli, žvegle itd., takrat po šolah je donelo petje umetno, in to ne samo cerkvenih pesem.

Al ko je politični mráz poparil slabo drevesce od 4. marca 1849, je tudi vse to šlo sčasoma rakom žvižgat,

tako, da je, kar ni v ozkem zvezu s šolskimi predmeti, padlo, ter si še do danes ni pomaglo na noge.

Po različnih zavodih in mestih različno se je to razvilo; v Ljubljani, ki v razmerji gotovo v celi Avstrii ima največ učencov, je dolgo časa na gimnazii le en suplent iz dobre volje mladino učil petje; tedaj od danes do jutri, in le petje. Na realki ni bolje. Glavna šola ima za sebe neko javno muzikalno šolo, ali je posebno kar se tiče plače dotičnih učiteljev, tako vredjena, da se od nje ne more kaj boljšega na svetu pričakovati. — To je zastonj na svetu kaj dobrega zahtevati, dokler učitelji niso tako plačani, da jim je to mesto glavni temelj njihovega življenja, dokler prihodki drugi njim naj le olajšajo stanje. V človeški naravi je že tako vredjeno, da le gledamo na glavne temeljne reči; kar pa nam ne daje bitne, stalne pomoči, ono nam je zmiraj kot voda v čevlju.

Na tem boleha ta zavod, kar se že na tem vidi, da je filharmonijskega društva izvrstno vodstvo tudi učenje gosel itd. vpeljalo. Pa tako so sile raztrgane, na obeh straneh se le nekaj, al nič odločnega ne more razviti.

Al ni res, da to za Ljubljano kakor za krajnsko deželo v obče ne bi moglo biti bolje.

V ta namen naj bi se kaj obširnejega napravilo; naj bi se z javnimi, to je, z deželskimi in tudi s privatnimi silami napravilo kaj obširnejega, kot je dozda. Ne vem, koliko k dosedanji tako zvani muzikalni šoli doprinaša zaklada deželna ali pa šolska; zato mi ni mogoče, o tem kaj več reči. Toda ta šola mogla bi, menda kaj prenaprej, tudi za naprej ostati za preporande, ki se posebno za orglje in petje imajo pripravljati za svoj stan.

Za večje občinstvo pa, to je tedaj za vsakega, ki bi se rad kaj muzike naučil, naj se napravi posebna javna muzikalna šola, ktera bi talente budila in marsikomu novo pot do zaslužka ali veselja odprla. Pri tem bi mogel že sedanj deželni zbor kaj pripomoči, ter bi se na tak način lože k temu, če ni že poprej napravilo društvo in šolo.

Ako bi se komu zdelo to težavno, da se ima še le društvo napraviti, pa bi se naj sedanja muzikalna šola prenapredila, tako, da je, kakor v Zagrebu, saj za neke glavne predmete, tedaj na pr. za petje, gosli, cello, in morebiti še za žveglo, in saj za početek na klaviru postavi za vsako vrsto poseben učitelj, in to le za predmet naj bi se vsaki dan najmanj dve uri učil, morebiti v štirih tečajih ali kako še dalje po potrebi. In v tem bi se zavodu tudi preparandi učili, da ne bi ostali samo kot tesači.

O pravilih dotičnega društva naj za sedaj ne bo dalje govor; toliko pa moramo reči, da je 10 goldinarjev plačila za učenca v takem zavodu, kakor je sedaj v glavni šoli v Ljubljani, strašno velika plača, ter da je to eden od vzrokov, zakaj zavod tako malo ima učencov.

Ni res, kakor bi kdo morebiti ugovarjal, da v Ljubljani ni potrebe take, ali da je mesto premajhno. — Poglejmo, kje so v Ljubljani diletanti domači, kateri niso ob enem toliko bogati, da bi si plačevali učitelja? Kje je boljše petje v cerkvah? — Ljubljana ima 22.000 duš, pa nikjer diletantov siromašnejih ni; Zagreb ima 15.000 duš, in vendar imamo v gimnazii dobre diletante tukaj odgojene, od katerih si po mestu celo malo društvo diletantov kruh služi z muziko; imamo krasne diletantice v petji, in vse to le iz tukajšnjega muzikalnega društva.

Ceravno morebiti ni vsakemu vse po volji, kar sem rekel tukaj, toliko bo mi vsaki prijatelj lepe krajnske dežele pripustil, da si deželne oblasti umetnosti dosedaj niso kaj pomagale, in da se tako marsiktera krasna sila ima kje prebuditi, ki bi drugači mogla kinčati domovino,